2012. november 9., péntek • LXX. évfolyam • 262. szám, 20 oldal • 245 forint, előfizetőknek 141 forint • www.nol.hu

NÉPSZABADSÁG

„Kína sosem fogja lemásolni a nyugati politikai rendszert”

- Megkezdődött a kommunista párt kongresszusa, lecserélik a vezetést.
- Hamarosan véget érhet az egykék korszaka. **Az ügy →4**

Felsőoktatás Zárolások és keretszámok sokkolják az ágazatot

Veszélyben az egyetemek

Várakozó arcok egy korábbi, a ponthatárokat bejelentő rendezvényen FOTÓ: MÓRICZ SIMON

Ónody-Molnár Dóra

A *Népszabadság* birtokába jutott jogszabálytervezetek alapján a felsőoktatás megroppanását jósolják nevük elhallgatását kérő gazdasági és oktatási szakemberek egyaránt. Egyszerre sokkolja majd ugyanis az ágazatot a felsőoktatási törvény módosítása – ebben az *Orbán Viktor* miniszterelnök által „önfinanszírozó felsőoktatásnak” nevezett modellt fektették le –, a jövő évi megszorítás, ami alapján az idei nagy vágás után további 27 milliárdot vonnak ki a területről, a keretszámok fabrikálása, tehát az államilag finanszírozott hallgatói létszám további csökkentése, valamint az idei költségvetési év váratlan zárolásai.

A rektorok a napokban veszik át azokat a leveleket, amelyeket a Magyar Államkincstár küldött ki az év végi zárolásokról. A humántárcánál 17 milliárd forintot zárolt a kormány, s ebből, úgy tudjuk, hétmilliárdot a felsőoktatástól vonnak el. A fő vesztesek a kiemelt tudományegyetemek. Így például a Szegedi Tudományegyetem, a Debreceni Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a budapesti ELTE most azzal szembesülhet, hogy több százmillió forintot vonnak el tőlük. Van olyan intézmény, amelytől kilencszázmilliót. Ha ezt a hiányt nem tudják kigazdálkodni, előfordulhat, hogy decemberben nem nyitják meg a kapuikat, esetleg nem tudnak fizetést adni a dolgozóknak. Szembesülni kell az államilag finanszírozott hallgatói keretszámok további csökkentésével is. Egy október 25-én készült kormány-előterjesztés szerint az alap- és osztatlan képzésben, illetve a felsőfokú szakképzésben jövőre 31340 helyet finanszírozna az állam. A tavalyi számokkal összehasonlítva csak az alapképzésben hétezer diákkal kevesebbet vennének fel. Emellett ötezer részösztöndíjas helyet is biztosítanának, holott a részösztöndíjas elgondolás az előző felvételi időszakban megbukott: a diákok egyszerűen nem jelentkeztek erre a képzési formára. Az oktatási államtitkárság által készített előterjesztésben a részleges támogatásban részesülők zöme – négyezer hely – az esélyegyenlőség biztosítására létrehozott keretben szerepel. Ahogy azt várni lehet, az állami jogász- és közgazdászképzés megszűnik az előterjesztés szerint, amelynek elfogadása esetén nagy veszteségeket könyvelhetnek el a bölcsész szakok is: a dokumentum szerint 2700 helyett jövőre csak 2000 államilag finanszírozott hely lenne. Agrárterületen 2000-ről 1500-ra, informatikusi területen pedig 4550-ről 3430-ra csökkenne a finanszírozott helyek száma. Nagy meglepetés, hogy a kormány által propagált területeken is drasztikus lenne a csökkentés: a természettudományos képzésben 4000-ről 2725-re, az orvosiban 3200-ról 2850-re, a műszakiakban 10600-ról 8800-ra változna a keretszám. E tényt az előterjesztés készítői kommunikációs trükkel próbálják ellensúlyozni: az általános hallgatói létszámcsökkentés másképp érinti az egyes képzési területeket is, így az arányok változnak. A teljes képzési palettán tehát a műszaki terület aránya végső soron nőni fog. Brutális lépés lenne, ha megvalósulna az előterjesztésnek az a pontja, amely a mesterképzési keretszámot a 2012. évi 19600-ról 15500-ra csökkentené.

Az előterjesztés a kockázati tényezők között elismeri, hogy az EU 2020 célkitűzései veszélybe kerülnek. Ezek lényege, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 2020-ig a fiatalok között 40 százalékra növekedjen. E dokumentumot Magyarország aláírta. A kormány-előterjesztés – amellyel kapcsolatban *Hoffmann Rózsa* oktatási államtitkár a napokban az *Origónak* azt mondta, hogy néhány héten belül a kabinet elé kerül – csak az uniós magyar vállalást említi, azt viszont nem, hogy a drasztikus forráskivonás, a hallgatói keretszámcsökkentés miként érinti az intézményrendszer egészét. Márpedig, ha a felsőoktatási törvénymódosításban leírt finanszírozási modellt megszavazza a parlament, a kormány pedig rábólint a keretszámcsökkentésre, az szakemberek szerint megroppantja az ágazatot. A felsőoktatásban az intézmények egy része tönkremenne, ez tömeges elbocsátásokat jelenthet, miközben biztosítani kellene a már bent lévő hallgatók diplomához juttatását, ami gyakorlatilag lehetetlen ilyen körülmények között.

ÖTÖDIK HASÁB

Bortrianon

Pert veszítettünk Luxembourgban. Az Európai Bíróság úgy döntött, továbbra is használható szlovákul a Tokaj bortermelő körzet elnevezés, nem pedig a szerintünk kívánatos Tokaji bortermelő körzet. Az ítéletet formai okok miatt hozták, nem pedig szemantikai, történelmi vagy borminőségi szempontból. Feltehetően nem vették figyelembe, hogy a történelmi borvidék kettészakítottsága nem patentügy, nem a bor eredetvédettségének kérdése.

Mi persze tudjuk, miről van szó, hiszen a Himnuszban is Tokaj szőlővesszejéről van szó, nem pedig valami másról. Nem vicc ez, hanem egy nemzeti védjegy körüli áldatlan és kétértelmű vita. Nem tudjuk, találhattak volna-e a felek már korábban valami megoldást, amivel kikerülhető lett volna a luxembourgi pereskedés. Attól tartunk, nem, mert a szlovákiai termelők újabb hektárokat akartak bevonni a termelésbe, s vonakodtak vállalni a tokaji szigorú előírásokat. És ez annál is fájdalmasabb, mert a tokaji bor az elmúlt egy-két évtizedben kezdi visszanyerni régi nagy hírét. Kilép a valaha volt, az egykori minőségek köréből, s vonzza a világ mai borkedvelőit.

Aki járt mostanában a tokaji borvidéken, tapasztalhatta az új fellendülést, láthatta, hogy a hagyomány és a korszerű technológia milyen jól megtalálta egymást. Az is biztató, hogy a Tokajban megtelepedett külföldi termelők is milyen gonddal ápolják ezeket a tradíciókat. Nem ártottak a földnek!

Rendezni kellene ezt az ügyet, ami aligha megy a túloldali termelők gyalázásával. Magyarországnak már sikerült kizárnia a Tokaji név használatából olasz és francia termelőket. A szlovákiai (magyarokat) nem kellene. Meg kellene állapodni inkább. *(A szerk.)*

Vélemény

Ribancrendszám

Péterfalvi Attila szolgálatait közpénzből, egyedi rendszámmal ékesített autóval hálálja meg a hatalom – írja Hargitai Miklós. →11

Liszt Ferenc sátortábor

Tamás Ervin szerint nincs az a panoráma, ami feledtetni tudja a reptéri tortúrát. →11

Szombat reggel

hétvége

- Budapesten 84 százalékot szerzett Obama.
- A pofont is megfontoltan adja Verebes István.
- A bosszú fontosabb a boldogságnál? – Riport Kaposvárról.

Együtt 2014: aláírásgyűjtéssel indul a mozgalom kampánya

Bajnai Gordon szerint a rezsimváltás nem fog menni az MSZP nélkül. Az LMP-vel elsőként tárgyalnának, de a DK-val a másik alapító, Juhász Péter szerint nincs dolguk. →6

A SZLOVÁK TOKAJ IS TOKAJ

A luxembourgi Európai Bíróság elutasította a magyar keresetet, így Szlovákia tokaji borvidéke továbbra is használhatja a Tokaj írásmódot. De egy meccs még hátravan, arról az EU illetékes bizottsága dönt majd, hogy a borospalackokon szerepelhet-e a Tokaj név. →7

FOTÓ: BÓDISZ ATTILA

9 770237 377053 12262